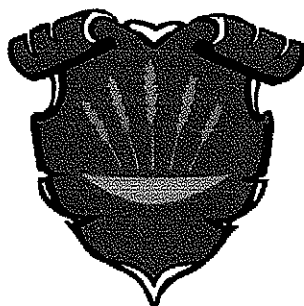


Załącznik Nr 1. do
Uchwały Nr XLII/188/2010
Rady Gminy Żarnów
z dnia 14 maja 2010 r.



PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŻARNÓW

NA LATA 2009 - 2015



Żarnów 2010 r.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Krzysztof Sulak

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3
1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
1.1. Położenie.....	4
1.2. Demografia.....	5
1.3. Rys historyczny.....	8
1.4. Struktura przestrzenna.....	9
2. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	10
2.1. Zasoby przyrodnicze	10
2.2. Dziedzictwo kulturowe	11
2.3. Infrastruktura społeczna	14
2.4. Infrastruktura techniczna	16
2.4.1. Odprowadzanie i neutralizacja ścieków	16
2.4.2. Zaopatrzenie w wodę	17
2.4.3. Ciepłownictwo	17
2.4.4. Gazownictwo	17
2.4.5. Infrastruktura drogowa	18
2.5. Gospodarka i rolnictwo	19
2.6. Kapitał społeczny i ludzki	21
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI	23
3.1. Analiza SWOT	23
4. KIERUNKI ROZWOJU – ODNOWY MIEJSCOWOŚCI	26
5. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE	29
6. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA.....	31
7. PODSUMOWANIE	33
8. SPIS TABEL.....	34
9. SPIS WYKRESÓW	35
10.SPIS RYSUNKÓW.....	36

WSTĘP

Rozwój i odnowa obszarów wiejskich jest jednym z kluczowych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie integracji z Unią Europejską.

Podstawowym celem odnowy obszarów wiejskich jest podjęcie działań, które zmniejszą istniejące dysproporcje i różnice w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z ważniejszych dokumentów, które są związane z planowaniem rozwoju i odnowy wsi oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców.

Sporządzenie i uchwalenie Planu jest niezbędne do aplikowania o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”. Oś 3 zakłada m.in. wspieranie działań, które mają wpływać na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promować obszary wiejskie. Realizacja Osi 3 umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Plan Odnowy Miejscowości Żarnów został opracowany w zgodzie z obowiązującymi dokumentami programowymi, a w szczególności z

- Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Żarnów na lata 2007 – 2013,
- Strategią Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2000 – 2010,
- Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007 – 2013,
- Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007 – 2020,
- Strategią Rozwoju Kraju,
- Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia.

Przy opracowaniu Planu Odnowy Miejscowości wykorzystano m.in.:

- materiały Urzędu Gminy w Żarnowie,
- informacje ze strony internetowej Urzędu Gminy Żarnów,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Żarnów na lata 2007 – 2013,
- Strategię Rozwoju Gminy Żarnów na lata 2000 – 2010.

Plan Odnowy Miejscowości Żarnów jest dokumentem o charakterze planowania strategicznego. Jego celem jest stworzenie koncepcji oraz wizji rozwoju Żarnowa. Dokument określa kierunek rozwoju i odnowy Żarnowa oraz przedstawia metody i narzędzia jego wdrażania. Ponadto umożliwia zaplanowanie i realizację działań zmierzających do stworzenia jak najkorzystniejszych warunków rozwoju wsi i życia mieszkańców.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Żarnów jest miejscowość Żarnów wchodząca w skład Gminy Żarnów. Natomiast okres realizacji zadań w nim zawartych obejmuje lata 2009 – 2015.

1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

1.1. POŁOŻENIE

Pod względem administracyjnym Gmina Żarnów od 1999 r. należy do województwa łódzkiego. W latach 1975 - 1998 Żarnów administracyjnie należał do województwa piotrkowskiego, zaś przed 1975 r. do woj. kieleckiego.

Żarnów położony jest w południowej części powiatu opoczyńskiego (51° 14' 50" N, 20° 10' 14" E), leżącego we wschodniej części województwa łódzkiego.

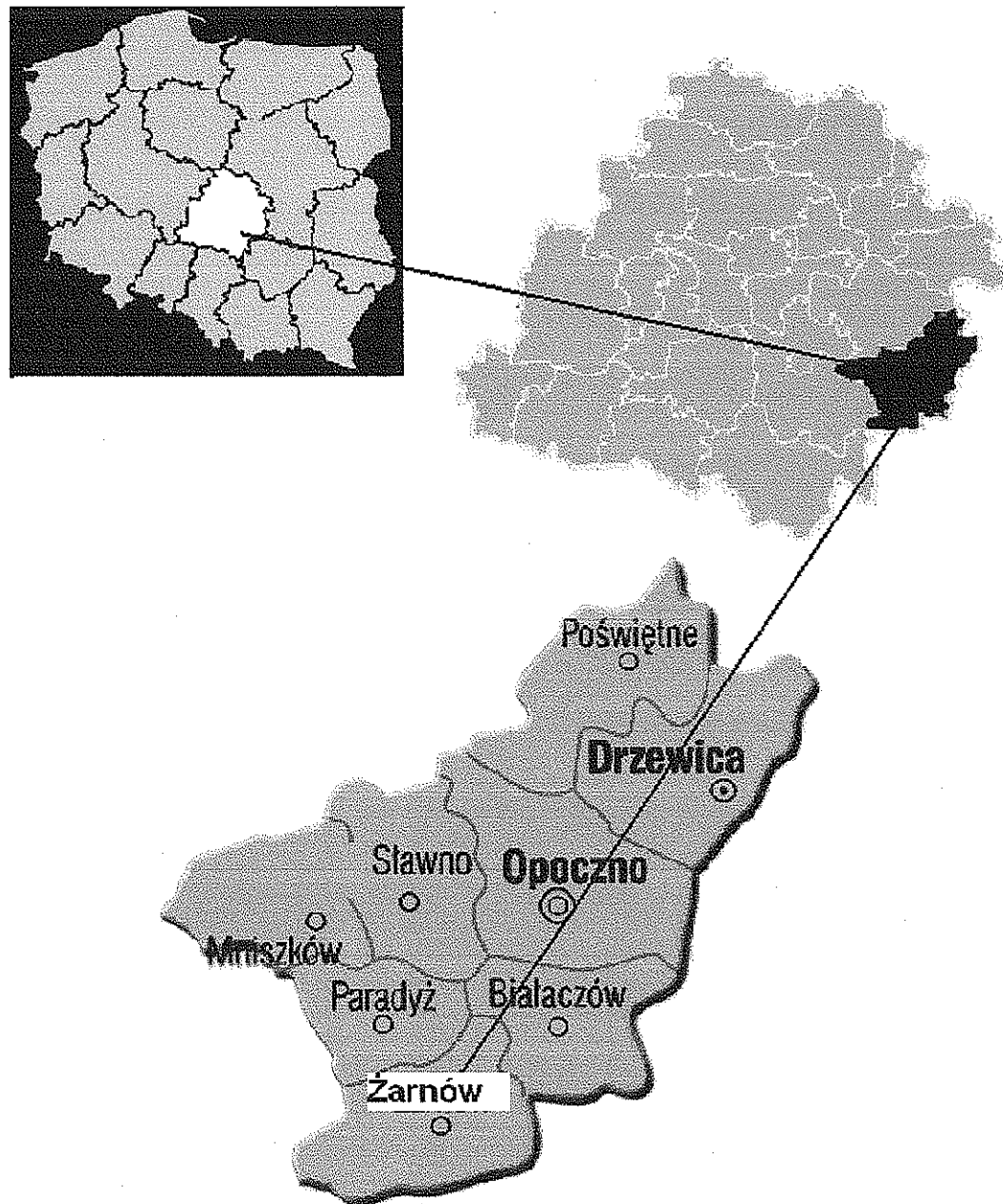
Żarnów jest gminą graniczną. Od północy graniczy z gminą Białaczów, od zachodu z gminą Paradyż i Aleksandrów, od południa z gminą Przedbórz i Fałków, zaś od wschodu z gminą Końskie, Ruda Małeniecka.

W sąsiedztwie Żarnowa znajdują się trzy duże ośrodki miejskie i zarazem przemysłowe: Opoczno, Piotrków Trybunalski i Kielce. Od Opoczna – miasta powiatowego, Żarnów jest oddalony o 20 km, od Piotrkowa Trybunalskiego odległość wynosi 40 km, od Łodzi - 87 km, od Kielc 56 km, a od Warszawy 140 km.

Gmina ma dobrą dostępność komunikacyjną i dogodne połączenie praktycznie z całym krajem. Przez teren gminy przebiega droga krajowa prowadząca z Kraśnika przez Kielce do Piotrkowa Trybunalskiego. Przez Gminę przebiega również centralna magistrała kolejowa łącząca Śląsk z Warszawą.

Gmina Żarnów zajmuje powierzchnię 14 070 ha. Gmina liczy 30 sołectw, w których skupione jest 41 miejscowości. Miejscowość jest siedzibą gminy Żarnów. Zajmuje powierzchnię 962 ha.

Rysunek 1 Położenie Żarnowa na tle Polski



1.2. DEMOGRAFIA

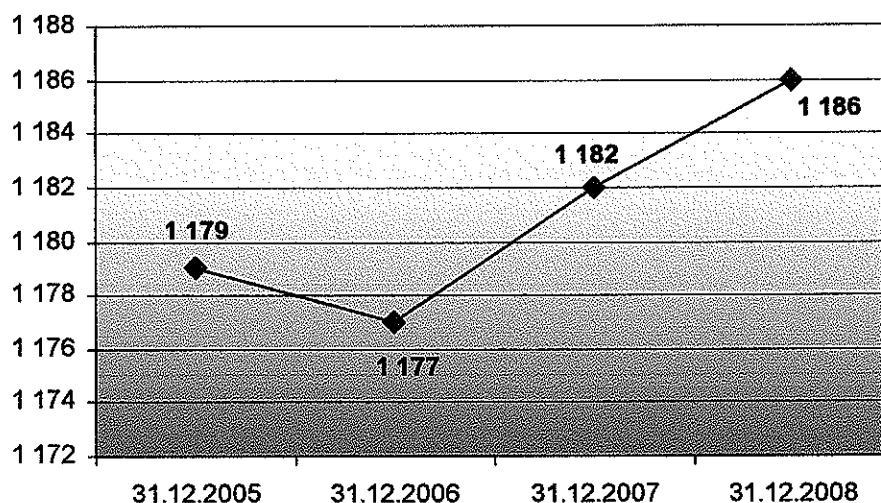
Ludność gminy Żarnów wynosi 6 371 osób (stan na 31.12.2007 r.). Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 45,3 osoby /km². Miejscowość Żarnów zamieszkuje 1 186 osób, w tym 609 kobiet (stan na 31.12.2008 r.).

Tabela 1 Liczba mieszkańców miejscowości Żarnów oraz Gminy Żarnów w latach 2005 – 2008

Rok	Liczba mieszkańców			
	31.12.2005	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008
Żarnów, w tym	1 179	1 177	1 182	1 186
<i>Kobiety</i>	<i>592</i>	<i>594</i>	<i>599</i>	<i>609</i>
<i>Mężczyźni</i>	<i>587</i>	<i>583</i>	<i>583</i>	<i>577</i>
Gmina Żarnów	6 459	6 405	6 371	6 333

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Wykres 1 Liczba mieszkańców Żarnowa w latach 2005 - 2008



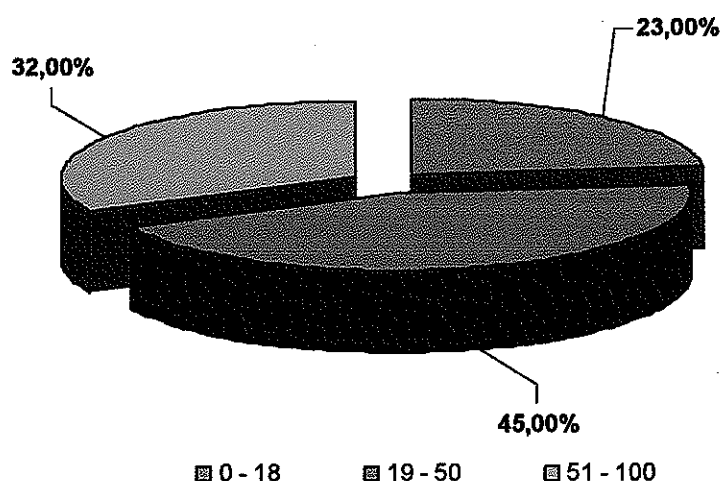
Strukturę ludności Żarnowa przedstawia poniższa tabela. Według stanu na dzień 31.12.2008 r. najliczniejszą grupę stanowi ludność w wieku 19 – 50 lat (ok. 45% ludności Żarnowa).

Tabela 2 Struktura wiekowa ludności Żarnowa (stan na 31.12.2008 r.)

Struktura wiekowa	Kobiety	Mężczyźni
0 - 18	130	143
19 - 50	268	265
51 - 100	211	169
RAZEM	609	577

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Wykres 2 Struktura wiekowa ludności Żarnowa (stan na 31.12.2008 r.)



Saldo migracji mieszkańców Żarnowa w latach 2005 – 2008 było dodatnie. W 2007 r. zanotowano największe saldo dodatnie w wysokości 31 - 7 osób zostało wymeldowanych, natomiast 38 osób zameldowanych.

Tabela 3 Struktura i saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicą w latach 2005 - 2008

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo migracji
2005	23	9	14
2006	33	13	20
2007	38	7	31
2008	19	10	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Tabela 4 Przyrost naturalny w Żarnowie w latach 2005 - 2008

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
2005	14	10	4
2006	7	18	-11
2007	14	7	7
2008	15	17	-2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

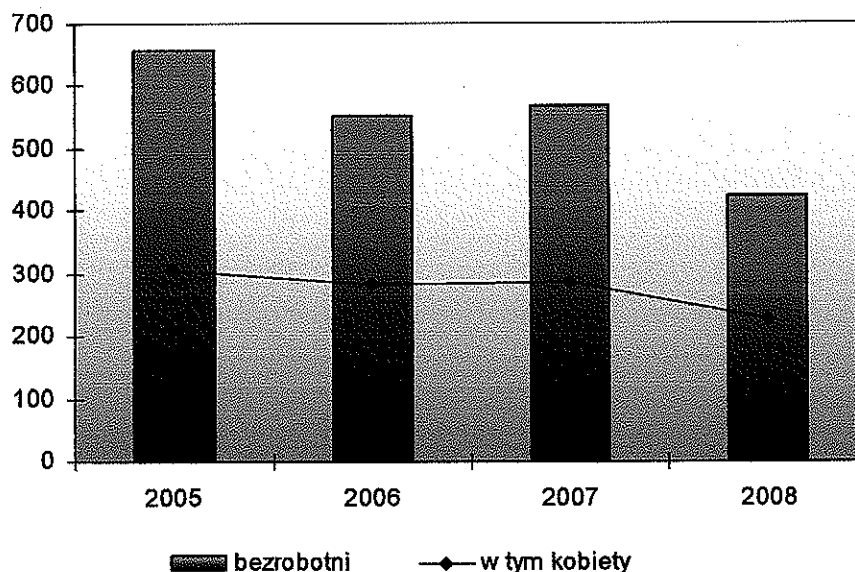
Przyrost naturalny w Żarnowie w latach 2005 - 2008 ulegał wahaniom. Najwyższy ujemny przyrost naturalny -11 wystąpił w roku 2006.

Pod koniec grudnia 2008 r. w Gminie Żarnów zarejestrowane były 423 osoby bezrobotne, z czego 53,9% stanowią kobiety.

Tabela 5 Liczba osób bezrobotnych w Gminie Żarnów w latach 2005 - 2008

Rok	Bezrobotni	W tym kobiety bezrobotne
2005	657	305
2006	553	282
2007	570	286
2008	423	228

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Wykres 3 Liczba osób bezrobotnych (w tym kobiet) w Gminie Żarnów w latach 2005 - 2008

1.3. RYS HISTORYCZNY

Miejscowość Żarnów powstała przed rokiem 1065 (pierwsza wzmianka o Żarnowie) na powszechnie znanym, handlowym szlaku. Dzięki temu miejscowość może się poszczycić wspaniałą historią i jej relikdami. Nazwę swą prawdopodobnie zawdzięcza żarnom – kamieniom żarnowym, wytwarzanym z okolicznego piaskowca, bądź – jak inna hipoteza dowodzi – wypalonemu obszarowi puszczańskiemu (związanemu z gospodarką żarową). W wiekach średnich Żarnów był miastem dorównującym rangą znaczącym grodom Polski centralnej.

Pierwsza wzmianka o kościele w Żarnowie pochodzi z XII w., kiedy to arcybiskup Piotr przekazał kościół grodowy wraz z dochodami i dziesięcinami z obszaru kasztelanii kolegiacie NMP w Sandomierzu. Ówczesną jednonawową świątynię zbudowano w stylu romańskim (obowiązującym wówczas w architekturze), z regularnie obrobionych bloków miejscowego piaskowca. Kościół włączono do systemu obronnego żarnowskiego grodu.

Prawa miejskie średzkie Żarnów otrzymał ok. 1360 roku od Kazimierza Wielkiego, natomiast prawa magdeburskie nadał mu w 1414 lub w 1415 roku król Władysław Jagiełło. Niestety, 1 czerwca 1869 roku odebrano je z rozkazu cara Aleksandra II. Była to kara za udział mieszkańców w Powstaniu Styczniowym przeciwko Rosji. Od 1876 roku Żarnów staje się osadą pod zarządem wójta.

Lokacja Żarnowa przyczyniła się znacząco do jego rozwoju. Po przyznaniu przez Kazimierza Jagiellończyka praw do organizowania jarmarku w dzień Wniebowzięcia

Najświętszej Marii Panny, kolejni królowie polscy nadają miastu przywileje organizowania znanych w Polsce jarmarków. Zaznacza się wyraźny handlowy charakter osady.

Najazd szwedzki położył kres świetności grodu. 16 września 1655 roku pod Żarnowem doszło do jednej z największych bitew wojen polsko-szwedzkich w XVII wieku. Bitwa zakończyła się zwycięstwem Szwedów i wycofaniem się wojsk polskich w kierunku Śląska.

Po zakończeniu II wojny północnej nadanie miastu przywilejów targowych, praw organizowania jarmarków oraz wzniesienie ratusza w roku 1728 miało przyczynić się do poprawy trudnej sytuacji ekonomicznej mieszkańców Żarnowa oraz okolic. Przebudzenie gospodarcze miasteczka nastąpiło jednak dopiero pod koniec XIX wieku wraz z rozwojem Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, w skład którego wchodziły zakłady górnicze z okolic Żarnowa – obszaru bogatego w surowce mineralne.

Przeszkodą do dalszego rozwoju Żarnowa były I i II wojna światowa. W czasie I wojny światowej znacznie podupadło ożywione już rzemiosło i handel. Żarnów stał się osadą przyfrontową, w której kwaterowało wielu Rosjan oraz, po ich odejściu, Austriaków. Liczni mieszkańcy opuścili osadę w obawie przed prześladowaniami. Dopiero rok 1945 przyniósł wielkie zmiany. Wprowadzona reforma rolna oraz nacjonalizacja przemysłu poprawiły sytuację ekonomiczną Żarnowa.

1.4. STRUKTURA PRZESTRZENNA

Zabudowa Żarnowa ma charakter typowego miejskiego układu przestrzennego. Budynki jedno i dwukondygnacyjne są kryte dachami spadzistymi. Zabudowa tworzy układ skupiony wokół głównego placu miejscowości, placu Piłsudskiego, lekko rozciągnięty wzdłuż drogi krajowej nr 74, wojewódzkiej nr 746 i 726 oraz dróg powiatowych i gminnych. Centrum Żarnowa tworzy zabudowa znajdująca się przy placu Piłsudskiego, w pobliżu którego znajduje się kościół p.w. św. Mikołaja z XII w. ujęty w rejestrze zabytków, przykościelny cmentarz rzymsko – katolicki wymieniony w ewidencji konserwatorskiej, liczne obiekty architektoniczne w ewidencji konserwatorskiej - głównie są to domy drewniane z XIX w., przystanek autobusowy oraz większość sklepów.

W miejscowości znajduje się targowisko gminne, które wpływa na rozwój przedsiębiorczości osady i regionu.

2. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

2.1. ZASOBY PRZYRODNICZE

Gmina Żarnów należy do terenów o ciekawym krajobrazie i dużych walorach przyrodniczych, sprzyja rozwojowi rekreacji i turystyki. Obszar gminy należy do wojewódzkiego systemu obszarów chronionych. Spowodowane jest to potrzebą ochrony zlewni pilicy oraz walorów środowiska przyrodniczego regionu. Zachodnia część gminy wchodzi w skład Piliczańsko - Radomszczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, zaś część północna w skład Białaczowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Głównymi atrakcjami gminy są rezerваты przyrody: „Diabla Góra” oraz „Jodły Sieleckie”.

Rezerwat „Diabla Góra” jest rezerwatem leśno – krajobrazowy i należy do głównych atrakcji przyrodniczych gminy. Wzgórze Diabla Góra stanowi kulminację w zachodniej części wzgórz opoczyńskich, pomiędzy wsiami Skórnice i Skotniki. Zadaniem rezerwatu jest zachowanie szeregu roślin chronionych w nim występujących, krajobrazu i ukształtowania powierzchni oraz dokumentacja zjawisk geologicznych.

Rezerwat leśny „Jodły Sieleckie” utworzony został w celu ochrony naturalnego stanowiska jodły na granicy jej zasięgu i występujących tu zbiorowisk leśnych, utworzenia naturalnego charakteru tych fragmentów fitocenoz, które mają zaburzoną strukturę oraz dla ochrony stanowisk roślin chronionych. W obrębie rezerwatu bierze początek strumień, który odprowadza swe wody do rzeki Czarnej Malenieckiej. Flora rezerwatu liczy ponad 150 gatunków roślin, w tym 4 gatunki roślin objętych ochroną całkowitą oraz 5 gatunków pod ochroną częściową.

Kolejnymi atrakcjami turystycznymi są obiekty uznane za pomniki przyrody:

- Jesion wyniosły o obw. pnia 290 cm, dąb szypułkowy o obw. pnia 303 cm, rosnące na gruncie pani Marii Łabędzkiej we wsi Trojanowice – Żarnów
- Dwie lipy szerokolistne o obw. pni: 405 cm i 391 cm, jesion wyniosły o obw. pnia 410 cm, rosnące we wsi Wierzchowisko na terenie parku Pana Stanisława Wiadernego
- Dąb szypułkowy o obw. pnia 497 cm, dwa buki pospolite o obw. pni: 372, 261 cm, dwie lipy drobnolistne o obw. pni: 372 cm i 355 cm, rosnące we wsi Paszkowice na terenie parku
- Lipa drobnolistna o obw. pnia 315 cm, dąb szypułkowy o obw. pnia 352 cm, rosnące we wsi Budków na gruncie Państwa Anny i Tadeusza Mateckich

W gminie znajdują się również parki podworskie (we wsiach: Dłużniewice, Myślibórz, Siedłów, Skórkowice, Budków, Paszkowice, Trojanowice, Wierzchowisko), które są obiektami wpisanymi do rejestru zabytków. Są to założenia ogrodowe o walorach kompozycyjnych i przyrodniczych o czytelnej kompozycji ogrodowej i zachowanym w dobrym stanie drzewostanie charakteryzującym się bogactwem gatunkowym.

Gmina Żarnów położona jest na obszarze należącym do zlewni dwóch prawobrzeżnych dopływów Pilicy: Czarnej i Drzewiczki. Zlewnia Drzewiczki reprezentowana jest przez rzekę Wąglankę, która jest jej głównym lewobrzeżnym dopływem.

Czarna przepływa przez gminę Żarnów na odcinku ok. 13 km. Na długości 2 km (Siedłów – Malenie) jest rzeką graniczną z gminą Fałków. Na obszarze gminy, rzece towarzyszą znaczne kompleksy leśne, składające się przeważnie z drzewostanu sosnowego.

Czarna należy do najlepiej zachowanych, czystych rzek regionu. Ma charakter rzeki podgórskiej.

Na obszarze gminy Żarnów do Czarnej wpływa rzeka Barbarka, będąca jej największym lewobrzeżnym dopływem.

Przez terytorium gminy przepływa również rzeka Wąglanka – środkowa część biegu rzeki, o długości 12 km. Wąglanka jest największym lewobrzeżnym dopływem rzeki Drzewiczki. Z wyjątkiem rejonu wsi Niemojowice – Nadole, rzeka Wąglanka stanowi granicę żarnowskiej gminy z gminami Końskie i Białaczów.

W latach 1974 – 1979, w dolinie rzeki Wąglanki, w obrębie wsi Miedzna Murowana – Ossa Białaczowska wybudowano zalew, który posiada zaporę czołową o długości 520 m i boczną, o długości 920 m. Woda magazynowana w zbiorniku, przeznaczona jest przede wszystkim dla potrzeb nawadniania użytków zielonych w dolinach rzek Wąglanki i Drzewiczki. Jednak na obrzeżach zbiornika rozwija się rekreacja. Zalew przyciąga wielu amatorów sportów wodnych i wędkarzy. Dlatego też ważnym zadaniem staje się ochrona czystości wody. Nad brzegami zalewu znajdują się: budynek wczasowy, stacja harcerska, wodomistrzówka oraz przepompownia.

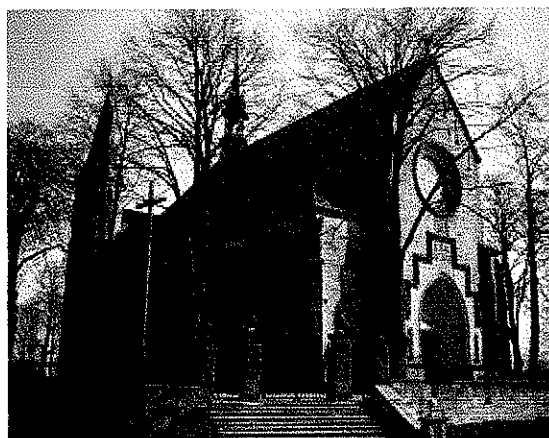
2.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE

Turyści odwiedzający Żarnów z pewnością nie poczują się rozczarowani. Wciąż panuje tutaj specyficzny klimat, mówiący o dawnej świetności grodu. Żarnów jest jedną z najstarszych miejscowości Polski, a jego dziedzictwo kulturowe jest niezwykle cenne w skali środkowej Polski. Układ urbanistyczny Żarnowa oraz sylweta Żarnowa powstałe w średniowieczu, zachowały się bez istotnych zmian wywołanych późniejszymi nawarstwieniami. Znajduje się tutaj wiele obiektów o wartościach sentymentalnych oraz

historycznych. Miejscowość łączy walory krajobrazowe i przyrodnicze z nawarstwieniami kulturowymi od najdawniejszych czasów, udokumentowanymi znaleziskami archeologicznymi, poprzez zabytki architektury średniowiecznej, układ urbanistyczny średniowiecznego, warownego miasta, po XIX i XX -wieczną zabudowę.

W krajowym rejestrze zabytków figurują dwa obiekty z miejscowości Żarnów.

Jedynym z tych obiektów jest murowany kościół rzymsko – katolicki z XII w. p.w. św. Mikołaja (nr rej.: 264 z 16.10.1956 oraz 345 z 21.06.1967). Ówczesną jednonawową świątynię zbudowano w stylu romańskim (obowiązującym wówczas w architekturze), z regularnie obrobionych bloków miejscowego piaskowca. Kościół włączono do systemu obronnego żarnowskiego grodu. Na przestrzeni wieków kościół wielokrotnie przebudowywano.



Obecna jej bryła jest doskonałym wyrazem artystycznej harmonijnej myśli budowniczych kilku epok, łączy elementy różnych stylów architektonicznych. Dzisiejsze zachodnie ramię transeptu, czyli nawy poprzecznej, było niegdyś nawą główną romańskiej świątyni. Pierwotny romański wygląd zachowały wieże i emporam czyli galeria dla władcy.

Świątynię wybudowano z rodzimego regularnie obrobionego jurajskiego, drobnoporiastego piaskowca. Jest ona doskonałym przykładem romańskiej architektury sakralnej. Szczególnie interesująca jest dobudowana od zachodu okragła 18,5 - metrowa wieża z unikalną emporą, służącą podczas nabożeństw jako książęca loża. Według historyków sztuki jest jedną z najlepiej zachowanych w kraju. Empora wsparta jest na dwóch arkadach, spływających na środkowy filar i przyściennie pilastry, których głowice zdobią motywy roślinne. Interesujące są również motywy demoniczne (lew, zając, gryf) głowic filarów na piętrze empory.



Rysunek 2 Kościół św. Mikołaja (średniowiecze - rekonstrukcja)



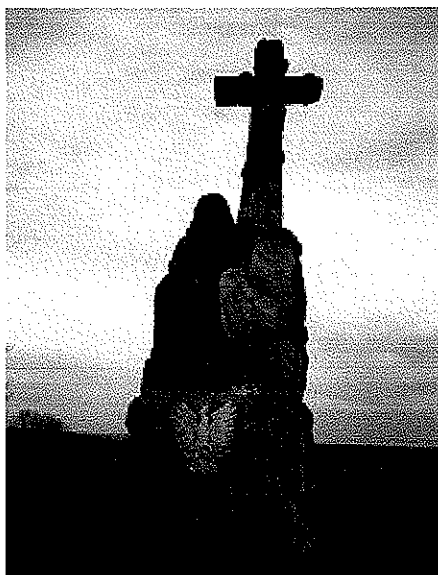
Rysunek 3 Kościół św. Mikołaja (dziś)

Drugim obiektem figurującym w rejestrze zabytków jest śródmieście miasta (nr rej.: 321 z 3.12.1956).

Do najbardziej znanych obiektów, oprócz kościoła św. Mikołaja, należy m.in. grodzisko wczesnośredniowieczne, XIX – wieczne cmentarze i resztki licznych, wiekowych parków podworskich.

Grodzisko wczesnośredniowieczne (zwane współcześnie Szwedzką Górą), znajdujące się na północ od kościoła i oddzielone niegdyś od wzgórza świątynnego podgrodzem z drewnianą zabudową, jest drugim elementem systemu obronnego żarnowskiego grodu. Gród okalała głęboka fosa, a według przekazów historycznych ze szczytu (na którym ponoć znajdowały się ruiny „starożytnego” zameczku) król Jan Kazimierz obserwował przebieg bitwy 16 września 1655 roku. W okresie współczesnym na niższym ze szczytów grodziska umieszczono pamiątkową płytę, poświęconą bojowej działalności batalionu 25 pp AK, dowodzonego przez kpt. Kazimierza „Bończę” Załęskiego.

Dnia 3 maja 1923 r. na „Szwedzkiej Górze” został wystawiony powszechnie znany pomnik anioła pokoju z krzyżem, godłem polskim i wieńcem. Pomnik upamiętnia bojowników o wolność Ojczyzny z lat 1831, 1848, 1863, 1918 i 1920.



Rysunek 4 Pomnik anioła pokoju

Z tamtego okresu zachowały się również resztki wałów obronnych dawnego grodu kupieckiego jakim był wtedy Żarnów.

Żarnów posiada również liczne obiekty architektoniczne figurujące w ewidencji konserwatorskiej. Jest to głównie zabudowa mieszkalna (głównie domy drewniane) z końca XIX w. lub początku XX mieszcząca się w rynku i jego obrzeżach (ul. Wolności, Szeroka, Przedborska, 900-lecia oraz 17 Stycznia). Jednak stan techniczny zachowanych zabudowań jest zły bądź średni. Rozplanowanie Żarnowa jest objęte ochroną układu (strefa ochrony

konserwatorskiej „b”) zgodnie z obowiązującym planem zagospodarowania przestrzennego gminy.

Godnym uwagi obiektem jest dzwonnica (figurująca w ewidencji konserwatorskiej) z przełomu XIX i XX w. znajdująca się obok kościoła.



Rysunek 5 Drewniana dzwonnica

Do ewidencji konserwatorskiej zakwalifikowane są również dwa cmentarze rzymsko - katolickie znajdujące się na terenie miejscowości Żarnów. Jednym z nich jest cmentarz z XVII w. mieszczący się przy kościele św. Mikołaja. Drugi cmentarz został założony w 1855 r.

Na Ziemi Żarnowskiej są również liczne miejsca upamiętnione walką i męczeństwem narodu. I wojna światowa pozostawiła w tutejszym krajobrazie dziesiątki kilometrów okopów i żołnierskie cmentarzyki, gdzie w czasie II wojny światowej toczyły się liczne walki partyzanckie z hitlerowcami.

Walory Żarnowa stanowią w dużej mierze o atrakcyjności turystycznej gminy i jako takie winny być pielęgnowane ze szczególną starannością.

Na placu 900 - lecia w Żarnowie zobaczyć można oryginalną XIX wieczną kapliczkę, która została wzniesiona jako wotum wdzięczności parafian za ustąpienie epidemii cholery i „morowego powietrza”.

2.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Oświata

Na terenie Żarnowa znajduje się Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum (dokończenie budowy budynku gimnazjum – stan wykończeniowy pozwoli na znaczne podniesienie jakości nauczania).

Tabela 6 Liczba uczniów w szkołach publicznych

Szkoła	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Liczba sal lekcyjnych	Liczba sal/hal gimnastycznych
<i>Szkoła Podstawowa w Żarnowie</i>	517	21	12	1
<i>Gimnazjum w Żarnowie</i>	322	14	7	1
Razem	839	35	19	2

W gminie Żarnów wychowanie przedszkolne nie jest realizowane.

W Żarnowie znajduje się Zespół Szkół Zawodowych, gdzie uczniowie kształcą się w:

- szkole daytime: liceum profilowane, zasadnicza szkoła zawodowa i technikum menadżersko – usługowe;
- szkole wieczorowej: szkoła policealna dla dorosłych i technikum uzupełniające dla dorosłych;
- szkole zaocznej: zaoczne liceum ogólnokształcące.

Zespół reprezentuje szkolnictwo zawodowe.

W planach jest utworzenie zaocznej szkoły policealnej. Ogólna liczba uczniów i słuchaczy wynosi 200 osób.

Szkoły (w ramach pracowni informatycznych i stanowisk administracyjnych) są wyposażone w sprzęt komputerowy umożliwiający stały dostęp do Internetu. Z racji szybkiego postępu związanego z informatyzacją społeczeństwa i rozwojem technologii informatycznych, niezbędne jest stałe powiększanie komputerowego zasobu sprzętowego szkół, upowszechnianie dostępu do Internetu i wspomaganie procesu dydaktycznego technikami multimedialnymi.

Ochrona zdrowia

Podstawową opiekę zdrowotną mieszkańcom Żarnowa zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Żarnowie oraz znajdujący się w niedalekich Skórkowicach Wiejski Ośrodek Zdrowia.

Opiekę specjalistyczną zapewniają Szpitale w Końskich, Opocznie.

Pomoc społeczna

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniający siostry PCK, który jest jednostką organizacyjną Gminy podległą Radzie Gminy Żarnów, a obszar działania Ośrodka obejmuje cały teren gminy Żarnów. Siedziba Ośrodka znajduje się w budynku Urzędu Gminy. Ośrodek ukierunkowany jest na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Kultura

Działalność kulturowa w Żarnowie rozwijana jest w szkołach. Na terenie gminy brak jest Gminnego Ośrodka Kultury, który nakreślałby, prowadził i inicjował działalność kulturową.

W Żarnowie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna, która powstała w listopadzie 1949 roku, a jej księgozbiór liczył 500 woluminów. Obecnie oprócz korzystania z liczego księgozbioru Gminna Biblioteka Publiczna w Żarnowie oferuje możliwość korzystania z bezpłatnego dostępu do Internetu.

Na terenie Żarnowa do ośrodków kultury zaliczyć należy siłownię przy SPiG w Żarnowie oraz świetlicę socjoterapeutyczną przy UG w Żarnowie.

Ze względu na słaby rozwój infrastruktury kulturalnej miejscowości niezbędnym staje się powstanie Gminnego Ośrodka Kultury, co przyczyni się do zaspokojenia potrzeb kulturalnych mieszkańców oraz podniesienia atrakcyjności miejscowości.

Sport i rekreacja

Na terenie gminy sport rozwija się w oparciu o obiekty znajdujące się w szkołach, gdzie prowadzone są różnego rodzaju dyscypliny sportowe. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Żarnowie nie posiadają jednak odpowiednio dostosowanego do potrzeb młodzieży boiska przyszkolnego. Przebudowa boiska pozwoliłaby na podniesienie jakości kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie kultury fizycznej oraz wzrost zainteresowania aktywną formą spędzania czasu wolnego.

Działalność sportową organizuje Szkolny Klub Sportowy oraz Gminna Rada Zrzeszenia LZS tworzące corocznie ciekawy kalendarz imprez sportowych. Działa także LKS Żarnów, który odnosi znaczne sukcesy piłkarskie.

W trakcie realizacji jest budowa stadionu piłkarskiego wraz z zapleczem sportowym.

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1. ODPROWADZANIE I NEUTRALIZACJA ŚCIEKÓW

Gospodarka ściekami bytowymi w Żarnowie odbywa się poprzez odprowadzenie ścieków do szamb przydomowych, które są opróżniane przez firmy prywatne i przewożone do oczyszczalni ścieków. Oczyszczalnia ścieków w Żarnowie posiada wydajność 250 m³/dobę, natomiast długość sieci kanalizacyjnej wynosi 6 km (w gminie Żarnów 21,5km).

Stopień skanalizowania Żarnowa wynosi ok. 40%, natomiast całej gminy ok. 10%.

Ścieki gospodarcze zagospodarowane są przez gospodarstwa na własnych gruntach i generalnie nie stanowią zagrożenia dla środowiska. Istotne zagrożenie dla środowiska przyrodniczego stanowią zbiorniki z gnojowicą.

Z uwagi na charakter Żarnowa celowym byłaby w przyszłości budowa instalacji deszczowej dla całej wsi gminnej.

2.4.2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Sieć wodociągowa na terenie gminy Żarnów wynosi 142,1 km i przebiega przez wszystkie większe miejscowości. Na koniec 2007 r. z sieci wodociągowej korzystały 3 972 osoby, natomiast stopień zwodociągowania gminy wynosił 64,26%. Sama miejscowość Żarnów jest zwodociągowana w 100%.

W Żarnowie istnieje jeden z 6 udokumentowanych ujęć wody. Pozostałe zlokalizowane są w: Sielcu, Straszowej Woli, Ruszenicach, Klewie i Myśliborzu.

Wielkość zasobów wodnych w Żarnowie wynosi:

- 2 studnie głębinowe, kat. B, wydajność ponad 30 m³ /h, pracuje na zmianę jedna studnia, dodatkowo wybudowany zbiornik wyrównawczy q = 50 m³. Woda z ujęcia posiada ponadnormatywne ilości żelaza i manganu i wymaga uzdatnienia.

Stan sieci wodociągowej określany jest jako dobry. Aktualny stan zasobów wód głębinowych i wydajność ujęć zaspokaja potrzeby mieszkańców.

2.4.3. CIEPŁOWNICTWO

W Żarnowie nie ma sieci ciepłowniczej. Gospodarstwa domowe korzystają z własnych systemów grzewczych. Są to najczęściej piece CO na paliwa stałe tj. węgiel, miał i koks lub drewno.

Z uwagi na ochronę środowiska należy podjąć działania zmierzające do modernizacji kotłowni i przejścia na paliwa płynne (olej opalowy i gaz) lub biomasę.

2.4.4. GAZOWNICTWO

Przez teren gminy Żarnów przebiega magistrała gazu wysokiego ciśnienia. Długość gazociągu w Gminie wynosi 12,24 km. Natomiast stacja redukcyjna gazu zbudowana przy magistrali we wsi Topolice stwarza możliwości zgazyfikowania całej gminy.

Aktualnie z gazu korzysta około 159 odbiorców z miejscowości Żarnów, położonych wzdłuż gazociągu wybudowanego do stacji redukcyjnej na początku lat 90-tych. Obecnie ze względu na brak środków finansowych proces gazyfikacji został przerwany. Coraz powszechniejsze staje się wykorzystanie dla potrzeb komunalnych gazu butlowego.

W chwili obecnej zapotrzebowanie w gaz zaspokajane jest z butli lub zbiorników napełnianych w odpowiednich punktach. Dystrybucja gazu propan - butan prowadzona jest przez kilku prywatnych pośredników.

Gazyfikacja przewodowa w znacznym stopniu poprawiłaby możliwości rozwoju gospodarczego oraz warunki życia mieszkańców (możliwość wykorzystania gazu dla potrzeb socjalnych i bytowych) przy jednoczesnej ochronie środowiska naturalnego.

2.4.5. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Gmina Żarnów ma dobrą dostępność komunikacyjną i dogodne połączenie praktycznie z całym krajem. Przez gminę przebiegają drogi o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

Drogi krajowe i wojewódzkie:

- droga krajowa nr 74 Piotrków – Kielce,
- droga wojewódzka nr 726 - Opoczno – Żarnów,
- droga wojewódzka nr 746 - Żarnów – Końskie.

Drogi powiatowe:

- droga nr 30 344 - Paradyż – Skórkowice,
- droga nr 30 345 - Paradyż - Straszowa Wola,
- droga nr 30 346 - Miedzna Drewniana - Miedzna Murowana,
- droga nr 30 348 - Stara – Skórkowice,
- droga nr 30 349 - Siucice – Żarnów,
- droga nr 30 350 - Skórkowice – Reczków,
- droga nr 30 351 - Skórkowice – Żarnów,
- droga nr 30 352 - Tomaszów – Rudzisko,
- droga nr 30 353 - Marcinków – Grębenice,
- droga nr 30 354 - Grębenice – Maleniec,
- droga nr 30 355 - Skotniki – Ruszenice.

Na terenie gminy Żarnów funkcjonuje komunikacja autobusowa PKS. Gmina posiada połączenia autobusowe m. in. Opocznom, Końskimi, Piotrkowem Trybunalskim i Łodzią.

2.5. GOSPODARKA I ROLNICTWO

Gospodarka

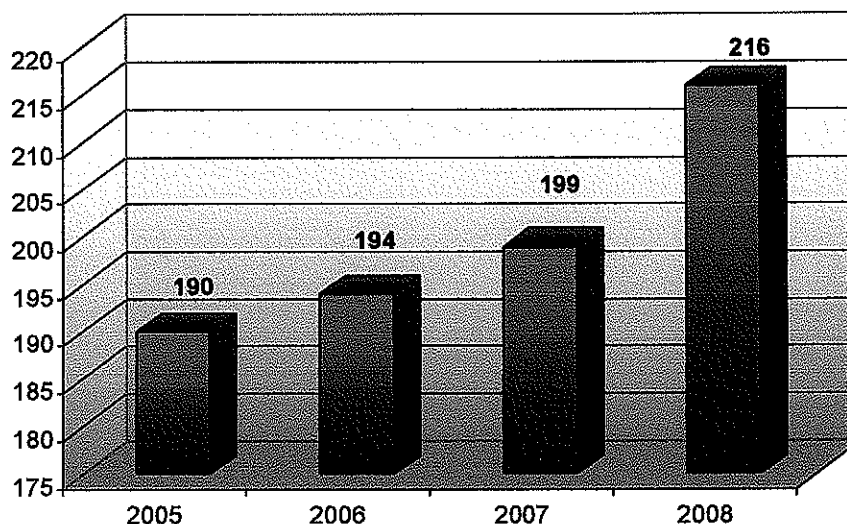
W latach 2005 – 2008 liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Żarnów systematycznie wzrastała. Na koniec 2008 r. działało 216 podmiotów gospodarczych (wzrost w porównaniu do roku poprzedniego o ok. 8,55%).

Tabela 7 Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Żarnów

Liczba podmiotów gospodarczych	2005	2006	2007	2008
	190	194	199	216

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Wykres 4 Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Żarnów w latach 2005 - 2008



Dominującą formą działalności gospodarczej na terenie Gminy są usługi – 103 podmioty oraz handel – 100 podmiotów (stan na 31.12.2008 r.).

Wśród podmiotów świadczących usługi można wymienić przede wszystkim:

- usługi transportowe -17,
- budowlane - 24,
- weterynaryjne – 1,
- odzieżowe i dziewiarskie – 2,
- kowalskie i ślusarskie – 4,
- naprawy sprzętu gosp. domowego – 1,
- naprawy sprzętu radiowo – telewizyjnego – 1,
- motoryzacyjne - 7,

- ubezpieczeniowe – 7,
- szewskie – 1,
- elektroniczne i elektrotechniczne – 4,
- naprawy maszyn rolniczych – 2,
- fryzjerskie – 2,
- fotograficzne – 2,
- elektryczne – 5,
- gabinety lekarskie – 1,
- leśne – 1,
- C.P.N – 1,
- geodezyjne – 2.

Rozwojowi branży handlowo - usługowej sprzyja położenie gminy, a dokładniej usytuowanie szlaków komunikacyjnych na jej terenie, powodujące wzmożony ruch turystyczny oraz transport towarów.

Działalność gospodarcza wytwórcza na terenie gminy Żarnów jest słabo rozwinięta. Produkcja przemysłowa w gminie Żarnów koncentruje się przede wszystkim na eksploatacji zalegających w południowej części gminy złóż glin ogniotrwałych, ilów ceramicznych i złóż piaskowców drobnoziarnistych. Gliny ceramiczne wydobywane są od kilkudziesięciu lat dla potrzeb producenta płytek podłogowych i ściennych „Opoczno S.A.” Do przemysłu lokalnego zaliczyć należy także istniejące obiekty przetwórstwa i produkcji żywności.

Wśród zakładów produkcyjnych działających na terenie gminy można wymienić:

- masarnie – 1,
- piekarnie – 4,
- produkcja materiałów budowlanych – 1.

Rolnictwo

Gleby i ich jakość mają decydujący wpływ na rozwój produkcji rolnej, a w szczególności strukturę upraw i wysokości plonów.

Rolnictwo jest podstawową funkcją gminy Żarnów (obok przemysłu wydobywczego i leśnictwa).

Tabela 8 Struktura użytkowania ziemi w Żarnowie w latach 2005 - 2008

Struktura użytkowania ziemi w Żarnowie	Powierzchnia w (ha)			
	2005	2006	2007	2008
Powierzchnia ogółem, w tym:	962	962	962	962
Grunty orne	602	602	601	600
Sady	25	25	25	25
Łąki trwałe	132	132	131	131
Pastwiska trwałe	44	44	44	44
Grunty rolne zabudowane	36	36	39	39
Grunty pod rowami	4	4	4	4
Lasy	73	73	73	73
Drogi	36	36	36	36
Nieuzytki	7	7	7	7
Tereny rekreacyjne, wypoczynkowe	3	3	3	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Żarnowie

Rolnictwo w Żarnowie jest reprezentowane przez gospodarstwa indywidualne, które zajmują 99,9% powierzchni użytków rolnych.

W gminie dominują gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 ha (blisko 48% wszystkich gospodarstw) oraz gospodarstwa do 1 ha powierzchni (ok. 38% wszystkich gospodarstw). Średnia powierzchnia gospodarstwa na terenie gminy wynosi 5,5 ha.

Na terenie gminy występują warunki geograficzne (klimat i rzeźba terenu) sprzyjające rozwojowi rolnictwa. Jednak słabe klasy gleb, bogata sieć wodna (lokalne podmokłości i okresowe zalewania gruntów) są czynnikami hamującymi ten rozwój.

2.6. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI

Istotnym wskaźnikiem poziomu kultury, chęci i zdolności do współpracy mieszkańców danego regionu jest aktywność społeczna, mierzona na podstawie ilości stowarzyszeń i organizacji działających w danym regionie lub miejscowości oraz ich rozwojem. Mieszkańcy Żarnowa są aktywną społecznością lokalną. Działa tu szereg organizacji, m.in.:

- Towarzystwo Przyjaciół Żarnowa, którego misją jest krzewienie wiedzy o historii Żarnowa i Ziemi Żarnowskiej, inspirowanie inicjatyw na rzecz rozwoju Żarnowa, wydawanie publikacji, gromadzenie pamiątek i wspomnień uczestników ruchu oporu z okresu II wojny światowej, organizowanie spotkań, konkursów, uroczystości i imprez mających na celu promowanie Żarnowa w regionie, województwie i kraju;
- Oddział PTTK – od 1997 roku w Żarnów działa jedyny w kraju wiejski oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, którego podstawową domeną jest turystyka piesza;
- Oddział Koła Światowego Związku Żołnierzy AK – oddział organizacji powstałej w 1989 r. skupiającej byłych żołnierzy Armii Krajowej;

- Oddział Związku Emerytów i Rencistów – oddział największego krajowego związku seniorów, działania organizacji obejmują: działalność socjalno-bytową, kulturalną, itp.;
- PCK – oddział organizacji humanitarnej zajmującej się udzielaniem pomocy humanitarnej w czasie klęsk i wojen, pomocą socjalną, nauką pierwszej pomocy, prowadzeniem zabezpieczeń medycznych imprez masowych, propagowaniem idei honorowego krwiodawstwa, rozpowszechnianiem znajomości międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych;
- TPDz – oddział ogólnopolskiego stowarzyszenia prowadzącego działalność pożytku publicznego na rzecz dzieci z rodzin ubogich. Oferuje opiekę i pomoc rodzinom wychowującym dzieci przewlekłe chore i niepełnosprawne oraz osierocone;
- Jednostka OSP Żarnów – należąca do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego i zrzeszająca prawie 100 druhów (razem z młodzieżówką).

Działalność sportową organizuje Gminna Rada LZS i Szkolny Klub Sportowy, tworzące corocznie ciekawy kalendarz imprez sportowych.

Na terenie gminy wydawany jest kwartalnik „Nicolaus”, w którym prezentowane są informacje społeczno-religijne Żarnowa i regionu.

3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI

3.1. ANALIZA SWOT

Sfera społeczna

Mocne strony	Słabe strony
▪ wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami społecznymi; ▪ szerokie społeczne zaangażowanie towarzystw, związków i innych organizacji społecznych w życie miejscowości i gminy; ▪ szeroka baza edukacyjna – szkoła podstawowa, gimnazjum i Zespół Szkół Zawodowych; ▪ funkcjonująca biblioteka gminna; ▪ wzrost poziomu wykształcenia ludzi młodych; ▪ osiągnięcia w działalności sportowej; ▪ dostęp mieszkańców do placówki podstawowej opieki zdrowotnej;	▪ brak oferty kulturalnej dla dzieci, młodzieży i dorosłych – brak Gminnego Ośrodka Kultury; ▪ brak przedszkola; ▪ brak środków finansowych na dokończenie budowy budynku gimnazjum; ▪ brak odpowiednio dostosowanego do potrzeb dzieci i młodzieży boiska przyszkolnego; ▪ wciąż wysokie bezrobocie;
Szanse	Zagrożenia
▪ powstanie Gminnego Domu Kultury w Żamowie; ▪ rozwój kultury, oświaty i społeczeństwa informacyjnego. ▪ możliwość korzystania z programów strukturalnych; ▪ nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami w zakresie poszerzenia oferty kulturowej; ▪ bliskość wyższych uczelni; ▪ rosnące znaczenie profilaktyki zdrowotnej mieszkańców;	▪ ograniczone środki finansowe na rozwój kultury; ▪ bezrobocie w regionie; ▪ brak sprawnego systemu aktywacji bezrobotnych; ▪ ograniczone możliwości uzyskania pracy i niskie zarobki; ▪ migracja zarobkowa młodzieży;

Sfera gospodarcza

Mocne strony	Słabe strony
▪ duże walory krajobrazowe i przyrodnicze; ▪ bogate dziedzictwo kulturowe miejscowości; ▪ przedsiębiorczość mieszkańców – rosnąca liczba podmiotów gospodarczych; ▪ wzrost świadomości rolników; ▪ korzystanie z funduszy UE przez rolników; ▪ dobre położenie komunikacyjne;	▪ brak rozbudowanej infrastruktury turystycznej; ▪ brak instytucji doradztwa i wspierania przedsiębiorczości; ▪ rozdrobnienie kapitału utrudniające rozwój przedsiębiorstw, w tym działania modernizacyjne i wprowadzanie technologii innowacyjnych; ▪ mała liczba terenów przeznaczonych pod inwestycje; ▪ mały rynek zbytu produktów rolnych; ▪ słaba klasa gleb; ▪ niski poziom wyposażenia technicznego wsi w urządzenia sieciowe;
Szanse	Zagrożenia
▪ wykorzystanie walorów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego; ▪ zwiększenie atrakcyjności miejscowości, co przyczyni się do wzrostu zainteresowania turystyką; ▪ rozwój przedsiębiorczości na terenach wiejskich i drobnej wytwórczości; ▪ nawiązanie współpracy z innymi miejscowościami i gminami; ▪ możliwość uzyskania środków finansowych z funduszy UE;	▪ degradacja środowiska naturalnego; ▪ załamanie się popytu, tendencji rozwoju turystyki i wypoczynku opartego o zasoby przyrodnicze; ▪ wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz niestabilny system prawny utrudniający rozwój gospodarki miejscowości; ▪ niska opłacalność produkcji rolnej; ▪ duża konkurencja na rynku; ▪ załamanie gospodarki na skutek światowego kryzysu; ▪ niedoinformowanie przedsiębiorców i rolników na temat możliwości pozyskania funduszy UE;

Infrastruktura techniczna

Mocne strony	Słabe strony
▪ wysoki stopień zwodociągowania; ▪ dobrze rozwinięta infrastruktura drogowa; ▪ dobrze rozwinięty system elektroenergetyczny;	▪ brak sieci ciepłej; ▪ słabo rozbudowany system gazowy; ▪ zły stan techniczny dróg; ▪ brak obwodnicy; ▪ duży ruch tranzytowy; ▪ brak wyznaczonych ścieżek rowerowych i ciągów pieszych; ▪ brak składowiska odpadów oraz systemu selektywnej zbiórki odpadów, powstawanie „dzikich składowisk”; ▪ słabo rozbudowana sieć kanalizacyjna; ▪ znikomy udział energii uzyskiwanej ze źródeł alternatywnych; ▪ konieczność modernizacji stacji i sieci wodociągowych; ▪ niezadowalający stan infrastruktury telekomunikacyjnej i informatyzacji gminy;
Szanse	Zagrożenia
▪ poprawa stanu infrastruktury drogowej; ▪ rozbudowa sieci kanalizacyjnej oraz systemu gazowego; ▪ korzystne położenie komunikacyjne miejscowości w układzie sieci drogowej; ▪ planowana budowa obwodnicy; ▪ możliwość uzyskania dofinansowania z funduszy unijnych;	▪ zwiększający się ruch tranzytowy przez miejscowość; ▪ brak kapitału na inwestycje infrastrukturalne;

4. KIERUNKI ROZWOJU – ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

Mając na uwadze mocne i słabe strony miejscowości Żarnów przyjęto następujące cele strategiczne Planu Odnowy Miejscowości:

Cel strategiczny I: Przeciwdziałanie marginalizacji obszarów wiejskich

Działanie I.1. Poprawa infrastruktury edukacyjnej i kulturalnej.

Działanie I.2. Poprawa warunków aktywizacji społecznej mieszkańców.

Cel strategiczny II: Poprawa warunków życia mieszkańców

Działanie II.1. Poprawa infrastruktury technicznej.

Działanie II.2. Ochrona środowiska.

Wyznaczone cele strategiczne wiążą się z realizacją zadań, które wspierają rozwój miejscowości Żarnów. Realizacja celów wyznaczonych w Planie Odnowy Miejscowości wpłynie na poprawę warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców Żarnowa oraz na upowszechnianie kultury i sztuki wśród społeczności lokalnej.

Potrzeby inwestycyjne miejscowości Żarnów zostały określone na spotkaniach wiejskich, podczas których wszyscy mieszkańcy mieli możliwość przedstawienia swoich propozycji. Jednogłośnie zdecydowano, iż zadaniem priorytetowym jest zmiana sposobu użytkowania budynku biurowego przy Urzędzie Gminy w Żarnowie (działka nr ew. 1628 Żarnów) na cele Gminnego Domu Kultury. Celem Gminnego Domu Kultury będzie organizowanie oraz prowadzenie nie nastawionej na zysk działalności kulturalnej w imieniu Gminy. Placówka będzie upowszechniać kulturę, edukację kulturalną i wychowanie poprzez sztukę oraz rozbudzać i zaspokajać potrzeby kulturalne.

Powstanie Gminnego Domu Kultury pozwoli na realizację zadań w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Jego zadaniem będzie pozyskiwanie i przygotowywanie środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości. Dom Kultury będzie rozbudzał zainteresowania oraz potrzeby kulturalne, a także rozwijał różne zdolności zarówno dzieci, młodzieży, jak i osób starszych. Pozwoli na kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa mieszkańców w kulturze.

Szansą dla Żarnowa jest to, iż Gmina posiada bardzo dobre warunki rekreacyjno – wypoczynkowe. Żarnów ma bardzo bogatą przeszłość, sięgającą swymi początkami do czasów sprzed powstania państwa polskiego. Można spotkać tu znikome ślady pobytu człowieka z okresu ponad 4,5 tys. lat. Historia Ziemi Żarnowskiej jest bogata i interesująca, a jej odbiciem są ciekawe zabytki o dużych wartościach artystycznych. Do najbardziej znanych obiektów należy m.in. XII – wieczny kościół św. Mikołaja w Żarnowie z imponującej wielkości romańską wieżą, grodzisko wczesnośredniowieczne, XVII – wieczny kościół św.

Łukasza w Skórkowicach, XIX – wieczne cmentarze i resztki licznych, wiekowych parków podworskich oraz młynów wodnych.

Piękny krajobraz, woda i kompleksy leśne przy jednoczesnej dostępności komunikacyjnej stwarzają doskonałe warunki dla rozwoju agroturystyki i rekreacji. Z uwagi na bogactwo obiektów krajoznawczych, zabytkowe obiekty sakralne, interesująca architektura drewniana, bliskość rezerwatów przyrody „Jodły Sieleckie” i „Diabla Góra”, urokliwe dorzecze rzeki Czarnej oraz zalew na rzece Wąglanka w miejscowości Miedzna Murowana Żarnów jest bardzo ważnym przystankiem na szlakach podróżniczych województwa łódzkiego. Wykorzystując powyższe warunki, unikalne zasoby kulturowe i niski stopień uprzemysłowienia, Żarnów wiąże swój rozwój gospodarczy z rozwojem usług agroturystycznych.

Jednym z najważniejszych oczekiwań mieszkańców jest zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej. Dlatego też w ramach Planu Odnowy Miejscowości należy zintensyfikować działania zmierzające do rozbudowy, modernizacji infrastruktury tak, aby w pełni zrealizować oczekiwania społeczne.

Drogi stanowią bardzo istotny element infrastruktury technicznej, bowiem służą nie tylko mieszkańcom gminy i działającym tutaj podmiotom gospodarczym, ale także ruchowi tranzytowemu. Są również jednym z podstawowych kryteriów przy wyborze lokalizacji inwestycji, a w konsekwencji jednym z podstawowych warunków dalszego rozwoju nie tylko miejscowości, ale całej gminy.

Stan dróg w Żarnowie nie odpowiada obecnej skali natężenia ruchu drogowego. Drogi gminne wymagają modernizacji, część z nich wymaga położenia nawierzchni bitumicznej, są to w chwili obecnej drogi o odcinkach tłuczniowych bądź gruntowych. Niezbędne są więc inwestycje, pozwalające na zmianę tej niekorzystnej sytuacji.

Rozwój komunikacji oraz znaczny wzrost liczby pojazdów powoduje, iż zarówno w Żarnowie, jak i w innych miejscowościach zaczyna brakować miejsc parkingowych przeznaczonych zarówno dla mieszkańców, jak również dla turystów. Dlatego też powstaje pilna potrzeba przygotowania miejsc parkingowych. Przyczyni się to przede wszystkim do poprawy bezpieczeństwa na drogach.

Istotnym problemem na terenie gminy jest brak ciągów pieszych i ścieżek rowerowych. Niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do ich budowy. Wybudowanie ciągów pieszych i ścieżek rowerowych przyczyni się do poprawy warunków komunikacyjnych dla wszystkich użytkowników oraz do podniesienia poziomu bezpieczeństwa rowerzystów poruszających się po drogach.

Ważnym problemem w Żarnowie jest również brak środków finansowych na dokończenie budowy budynku gimnazjum. Dzięki dokończeniu budowy budynku gimnazjum – stan wykończeniowy możliwe będzie znaczne podniesienie jakości nauczania.

Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Żarnowie nie posiadają także odpowiednio dostosowanych do potrzeb młodzieży boisk sportowych. Budowa takich obiektów m.in. na terenie przyszkolnym oraz na placu przy ul. Koneckiej , również muszą się znaleźć jako zadania do realizacji.

Ważnym zadaniem jest pomoc młodym ludziom posiadającym dzieci. Dlatego niezbędne jest stworzenie warunków do powstania przedszkola oraz placów zabaw, aby dzieci znalazłyby opiekę oraz przeróżne formy nauki poprzez zabawę.

Jednym z najważniejszych elementów rozwoju nowoczesnej gospodarki jest również dbałość o środowisko. Nieuporządkowana gospodarka ściekowa jest dużym zagrożeniem dla jakości gruntów oraz wód powierzchniowych i podziemnych. W związku z powyższym niezbędne jest podjęcie działań zmierzających do uporządkowania gospodarki ściekowej.

Dzięki realizacji założonych w „Planie...” celów Żarnów ma stać się miejscowością zapewniającą mieszkańcom zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, edukacyjnej oraz kulturalnej.

5. PLANOWANE ZADANIA INWESTYCYJNE

Tabela 9 Planowane zadania inwestycyjne

L.p.	Nazwa projektu	Przewidywany koszt (wartość całkowita) projektu w PLN	Cel, przeznaczenie	Czas realizacji	Źródła finansowania
1.	Gminny Dom Kultury przy Urzędzie Gminy w Żarnowie	671 444,00	Wzrost aktywności życia społecznego mieszkańców obszarów wiejskich, Kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa mieszkańców w kulturze, Upowszechnianie kultury, edukacji kulturalnej i wychowania poprzez sztukę, Rozbudzenie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych.	2009 - 2010	Budżet Gminy Żarnów Budżet EFRROW
2.	Budowa sieci wodociągowej Żarnów, Niemojowice, Myślibórz, Łysa Góra, Kłew z modernizacją stacji wodociągowej Sielec	730 000,00	Poprawa dostępu wiejskich gospodarstw domowych i rolnych oraz przedsiębiorców do infrastruktury technicznej, Rozwój turystyki, małej przedsiębiorczości, zwiększenie aktywności społecznej oraz docelowo zmniejszenie bezrobocia, Poprawa zdrowia mieszkańców.	2009 – 2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
3.	Budowa sieci wodociągowej Żarnów, Niemojowice modernizacja stacji wodociągowej Żarnów i Straszowa Wola	580 000,00	Poprawa dostępu wiejskich gospodarstw domowych i rolnych oraz przedsiębiorców do infrastruktury technicznej, Rozwój turystyki, małej przedsiębiorczości, zwiększenie aktywności społecznej oraz docelowo zmniejszenie bezrobocia, Poprawa zdrowia mieszkańców.	2009 – 2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
4.	Budowa sieci kanalizacyjnej Żarnów, Topolice, Trojanowice, Budków	5 210 000,00	Poprawa stanu środowiska naturalnego, Uporządkowanie i usprawnienie gospodarki ściekowej, W skutek likwidacji szamb przydomowych poprawa jakości gleby oraz wód powierzchniowych i gruntowych, Poprawa stanu sanitarno – higienicznego na terenie gminy.	2009 – 2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
5.	Budowa dróg gminnych Żarnów Strażacka, Cicha, Osiedle Bartoszewicza	1 000 000,00	Poprawa parametrów technicznych dróg, Usprawnienie komunikacji oraz oszczędność czasu przejazdu, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	2009 – 2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
6.	Budowa dróg gminnych Niemojowice-Żarnów – Bronów – Soczówki – Malków – Wierchowisko	4 200 000,00	Poprawa jakości istniejącego dobra publicznego, Usprawnienie komunikacji oraz oszczędność czasu przejazdu, Poprawa parametrów technicznych dróg, Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego.	2009 – 2013	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
7.	Informatyzacja oraz wdrażanie e - usług publicznych szansą rozwoju gmin powiatu opoczyńskiego	400 000,00	Podniesienie jakości usług publicznych, Poszerzenie oferty świadczonych usług drogą elektroniczną.	2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej

8.	Budowa Budynku Gimnazjum w Żarnowie etap II – stan wykończeniowy (bez parteru)	1 834 600,00	Wyrównanie szans w zakresie kształcenia młodzieży z obszarów wiejskich i miejskich, Podniesienie jakości warunków kształcenia. Poprawa lokalnej infrastruktury edukacyjnej.	2009 - 2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
9.	Budowa boisk sportowych i placów zabaw	2 040 000,00	Wyrównanie szans kształcenia dzieci i młodzieży w zakresie kultury fizycznej, Podniesienie jakości kształcenia w zakresie kultury fizycznej.	2009 – 2011	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
10.	Przystosowanie pomieszczeń na potrzeby przedszkola	100 000,00	Poprawa bazy dydaktycznej na terenie gminy, Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci wiejskich.	2009	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
11.	Remont Szkoły Podstawowej w Żarnowie wraz z salą gimnastyczną	500 000,00	Wyrównanie szans w zakresie kształcenia dzieci z obszarów wiejskich i miejskich, Podniesienie jakości warunków kształcenia, Poprawa lokalnej infrastruktury edukacyjnej.	2010	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
12.	Termomodernizacja strażnic i świetlic	400 000,00	Polepszenie jakości powietrza atmosferycznego, Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery, Zmniejszenie strat ciepła.	2009 – 2011	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
13.	Budowa parkingów w Żarnowie, Skórkowicach, Miedzne Murowanej	1500 000,00	Uporządkowanie systemu parkowania, Poprawa dostępu do obiektów użyteczności publicznej, podmiotów gospodarczych i obiektów atrakcyjnych turystycznie.	2011 – 2014	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej
14.	Budowa ciągów pieszych i ścieżek rowerowych	3 000 000,00	Wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, Poprawa warunków komunikacyjnych.	2013 – 2015	Budżet Gminy Żarnów Fundusze Unii Europejskiej

6. SYSTEM WDRAŻANIA I MONITOROWANIA

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości zostanie rozpoczęte poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy w Żarnowie.

Funkcję Instytucji Wdrażającej Plan Odnowy Miejscowości będzie pełnił Urząd Gminy w Żarnowie.

Ponieważ korzystanie ze środków własnych, jak i środków unijnych wymusza konieczność sprostania wielu wymogom formalnym poszczególne projekty będą realizowane w oparciu o zasady wydatkowania środków według źródeł ich pochodzenia. Natomiast Urząd Gminy w Żarnowie będzie odpowiedzialny za prawidłowy przebieg każdego przedsięwzięcia.

W celu właściwego wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Żarnów niezbędny jest monitoring. Monitorowanie jest procesem polegającym na systematycznym zbieraniu, raportowaniu i interpretowaniu danych. Dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania poszczególnych projektów inwestycyjnych oraz programów, a także sposobie i prawidłowości wykorzystania udzielonej pomocy finansowej. Istotą monitorowania jest wyciąganie wniosków z tego, co zostało i nie zostało zrobione. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonywaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu rzeczywistego stanu realizacji działań oraz pośredniej – sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów i statystyk.

Monitorowanie wdrażania Planu oraz ocena skuteczności prowadzone będą na podstawie wskaźników rzeczowych i finansowych w odniesieniu do realizacji poszczególnych projektów.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych, obrazujących postęp we wdrażaniu Planu oraz umożliwiających ocenę jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów.

Monitoring rzeczowy będzie się odbywał w oparciu skwantyfikowane dane, obrazujące postęp we wdrażaniu Planu, w tym:

- wskaźniki produktu,
- wskaźniki rezultatu,
- wskaźniki oddziaływania.

Natomiast monitoring finansowy dostarczy danych, dotyczących finansowych aspektów realizacji Planu Odnowy Miejscowości, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków. Monitoring ten będzie polegał na porównaniu faktycznego wydatkowania środków, z zaplanowanym (wysokość wydatków oraz źródła finansowania inwestycji).

Ocena efektywności wdrażania Planu obejmuje przede wszystkim: wpływ realizacji poszczególnych zadań i projektów na sytuację społeczno - gospodarczą miejscowości, efektywność i skuteczność wykorzystania środków na realizację zadań i projektów.

7. PODSUMOWANIE

Plan Odnowy Miejscowości jest jednym z najważniejszych dokumentów określających kierunki odnowy i rozwoju wsi. Jest dokumentem niezbędnym do aplikowania o środki finansowe w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013, działanie „Odnowa i rozwój wsi”.

Plan Odnowy Miejscowości Żarnów zakłada, realizację kilkunastu zadań na przestrzeni siedmiu lat, które mają zapewnić miejscowości zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy.

Zadaniem priorytetowym „Planu...” jest zmiana sposobu użytkowania budynku biurowego przy Urzędzie Gminy w Żarnowie na cele Gminnego Domu Kultury. Powstanie Gminnego Domu Kultury pozwoli na realizację zadań w dziedzinie wychowania, edukacji i upowszechniania kultury. Jego zadaniem będzie pozyskiwanie i przygotowywanie środowiska do aktywnego uczestnictwa w kulturze oraz współtworzenia jej wartości. Dom Kultury będzie rozbudzał zainteresowania oraz potrzeby kulturalne, a także rozwijał różne zdolności dzieci, młodzieży i osób starszych. Pozwoli na kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa mieszkańców w kulturze.

Zakładane w „Planie...” cele przewidują poprawę warunków życia i bezpieczeństwa mieszkańców Żarnowa oraz upowszechnianie kultury i sztuki wśród społeczności lokalnej.

Realizacja „Planu...” ma spowodować zwiększenie atrakcyjności Żarnowa oraz wzrost znaczenia miejscowości jako gminnego ośrodka rozwoju kultury.

W końcowym efekcie Żarnów ma stać się miejscowością zapewniającą mieszkańcom zaspokojenie podstawowych potrzeb z zakresu infrastruktury technicznej, edukacyjnej i kulturalnej.

Dzięki realizacji inwestycji polegającej na zmianie sposobu użytkowania budynku biurowego przy Urzędzie Gminy w Żarnowie na cele Gminnego Domu Kultury Żarnów stanie się centrum życia lokalnej społeczności pod względem kulturalnym i społecznym.

8. SPIS TABEL

Tabela 1

Liczba mieszkańców miejscowości Żarnów oraz Gminy Żarnów w latach 2005 – 2008.....6

Tabela 2

Struktura wiekowa ludności Żarnowa (stan na 31.12.2008 r.).....6

Tabela 3

Struktura i saldo migracji w ruchu wewnętrznym i zagranicą w latach 2005 - 2008.....7

Tabela 4

Przyrost naturalny w Żarnowie w latach 2005 - 2008.....7

Tabela 5

Liczba osób bezrobotnych w Gminie Żarnów w latach 2005 - 2008.....7

Tabela 6

Liczba uczniów w szkołach publicznych15

Tabela 7

Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Żarnów19

Tabela 8

Struktura użytkowania ziemi w Żarnowie w latach 2005 - 200821

Tabela 9

Planowane zadania inwestycyjne29

9. SPIS WYKRESÓW

Wykres 1

Liczba mieszkańców Żarnowa w latach 2005 - 20086

Wykres 2

Struktura wiekowa ludności Żarnowa (stan na 31.12.2008 r.)7

Wykres 3

Liczba osób bezrobotnych (w tym kobiet) w Gminie Żarnów w latach 2005 - 20088

Wykres 4

Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy Żarnów
w latach 2005 - 200819